

SIMON HAMMELBURG, VAN BEGENADIGD JOURNALIST, TEKSTDICHTER EN COMPONIST TOT SUCCESVOL SCHRIJVER

Antwerpen. Het was een schitterde lentedag in mei toen we een afspraak hadden met de Nederlandse journalist, componist, tekstdichter en schrijver Simon Hammelburg die we kennen als een heerlijke verteller, een warme, joviale man met wie het gezellig keuvelen is. Een paar jaar geleden kwam hij opnieuw in de belangstelling met zijn boek *Van binnen is alles stuk - Herinneringen van vernielde generaties* dat terzelfder tijd in het Engels verscheen *Broken on the inside - The war never ended*. Een ware krachttoer. Hij schreef het in beide talen.

RONY BOONEN

Vandaag loopt het opnieuw storm voor zijn hilarisch werkje *Het Voorgesprek*. Hilarisch omdat je het voortdurend met de glimlach leest, maar eigenlijk is het een tragikomedie en valt er zeer weinig te lachen; het gaat over de verloedering van de samenleving. Zonder één bitter woord. Hammelburg blijft altijd de heer en de cabaretier die afstand neemt. Vol zelfspot.

Tussen alle boekvoorstellingen door in magisch Amsterdam en omstreken, krijgen we hem te pakken in het *Royal Café* van het Centraal Station in Antwerpen. Hij wipte even over om dan een paar uur later opnieuw af te reizen naar zijn geliefde Amsterdam waar alweer een literaire ontmoeting wachtte. Hij houdt van Antwerpen. Het deed hem bovendien terugdenken aan zijn vriend Louis Davids.

Op zijn veertiende begon hij al cabaretliedjes te schrijven en het lijkt wel of van dan af aan zijn gehele leven een aaneenschakeling is van toevalligheden. "Of de klassieke twaalf ambachten en dertien ongelukken" grapt hij. Met enkele vrienden organiseerde hij in Amsterdam leuke optredens die onverwacht veel volk trokken. Belangstellenden stonden tot buiten in de rij. "Op die manier kwam er eens iemand aanwaaien die voor de radio werkte. Die vroeg dan heel spontaan of je ook wat kon doen in zijn programma."

KLIPSTEIN EN HAMMELBURG

Eind jaren zestig ging Simon een duo vormen met Ron Klipstein. Zij schreven toen al cabaretliedjes en in 1971 debuteerden ze in het radioprogramma *Goal* van de KRO (Katholieke Radio Omroep). Honder-

den keren brachten ze toen het wekelijkse lied. Andere radio- en televisieprogramma's volgden. Hun eerste hit *Luister nog even* verscheen bij Ariola op singel. Ze werkten ook mee aan het radioprogramma *Varié* van de VARA, *De Corry Brokken Show* en vele andere programma's. Daarnaast toerden ze ook door Nederland met het theaterprogramma *Wereldgebeuren in een Notendop* onder muzikale begeleiding van zijn dierbare vriend Wim Valenkamp en in een regie van Ted de Braak. Later volgde nog het programma *Virus*, geregisseerd door Fred Florusse van de cabaretgroep *Don Quishocking*.

In de tweede helft van de jaren zeventig trad Simon Hammelburg in dienst bij AVRO's Radiojournaal. Dit betekende het einde van de reguliere theatervoorstellingen. Het duo vond elkaar nog veelvuldig in de radio- en platenstudio's en bij vooral Joodse en Israëliëse liefdadigheidsvoorstellingen, tot Hammelburg begin jaren tachtig naar New York vertrok als correspondent voor de Nederlandse en Belgische radio en televisie. Onder redactie van de pas overleden Dick Houwaart schreef hij in 1980 mee aan het boek *Mijn Jodendom*, dat veel positieve belangstelling kreeg. De recensenten bleven hem altijd welgezind.

LOUIS DAVIDS

In de jaren '70, toen hij voor de Nederlandse radio werkte, verzorgde hij ook de uitzendingen voor de Joodse Gemeente in Nederland. Hij had regelmatig contact met Louis Davids, toen de uitgever van het *Belgisch Israëliësch Weekblad*. Simon noemt hem vandaag nog steeds de man die begrip kweekte voor de Joodse gemeenschap in Vlaanderen en vice-versa.

Simon: "Ik was een stuk jonger dan Louis. Bij elke ontmoeting opnieuw vertelde hij me steeds bijzonder interessante nieuwtjes en vaak wijze beschouwingen. Hij wees mij de weg. Een echte mentor. Ik appreci-

eerde ook zijn groot gevoel voor humor. Een telefoontje naar Louis was dikwijls voldoende om één en ander te organiseren in Vlaanderen zonder dat er veel moest worden afgesproken. Hij was toen voorzitter van de "Vereniging van Vlaamse journalisten van de Belgische pers". Ik kreeg van hem ook allerlei waardevolle informatie over het reilen en zeilen van de Joodse gemeenschap in Antwerpen. Louis was altijd zeer benaderbaar, steeds hoffelijk en je kreeg de beste tips en adviezen. Voor hem gingen alle deuren open, zo leek het. Ik heb veel aan hem te danken."

SHALOM FROM HOLLAND

Vlak voor de eerste Golfoorlog in 1991 produceerde Simon Hammelburg samen met Ralph Inbar, cineast Floris Sijbesma en Midden-Oosten correspondent Conny Mus de videoclip 'Shalom from Holland'. Hieraan werkten heel wat Nederlandse en buitenlandse artiesten mee zoals George Baker, Adele Bloemendaal, Marco Borsato, Ted de Braak, Lenny Kuhr, Thijs van Leer, Harry Sacksioni e.a. De clip werd veelvuldig op de Nederlandse en de Israëliëse televisie getoond en haalde zelfs CNN. De soundtrack verwierf bekendheid na een introductie door Willem Duys in zijn radioprogramma *Muziekmozaïek*. Met Ralph Inbar, Ron Klipstein, Lenny Kuhr en Floris Sijbesma werd hij in Israël onderscheiden door de voorzitter van de Knesset.

KADDISJ VOOR DAISY

In 1995 verscheen bij uitgeverij Kok *Kaddisj voor Daisy*, zijn eerste eigen boek gebaseerd op 1.200 (!) interviews met Shoahoverlevenden en hun kinderen. Het is ook een semi-autobiografisch verhaal van een Joodse vriendengroep over de emotionele ontberingen na Tweede Wereldoorlog. Het hoofdpersonage heeft te maken met een mentaal beschadigde moeder die de Shoah heeft overleefd en daardoor niet in staat is haar kinderen een warm nest te geven. Vader overigens ook niet. Steun

WAT GEBEURT ER MET UW SCHENKING ?

KAZERNE DOSSIN
MEMORIAL MUSEUM EN DOCUMENTATIECENTRUM DER HOOLICAET EN WERKRECHTER

Documenten worden gescand om ook digitaal bewaard en geraadpleegd te kunnen worden.

De originele documenten worden geschoond en zuurvrij verpakt.

De documenten worden opgeborgen in de geacclimatiseerde archiefruimte.

De collecties worden beschreven volgens internationale richtlijnen.

info: archives@kazernedossin.eu
 KAZERNE DOSSIN - Goswin de Staasartstraat 153 - 2800 Mechelen
 015/29 05 60 - info@kazernedossin.eu

vindt hij bij zijn vrienden binnen de jeugdbeweging *Ichoed Haboniem*. Binnen deze groep spreken deze jonge mensen, die geregeld bij elkaar komen, over Israël, over hun ouders en vooral over hun familieleden die nooit teruggekomen zijn. Ook jaren later, als iedereen verspreid over de gehele wereld uitgezwermd is en zijn geliefde Daisy door een ongeluk om het leven komt, vinden de mannen en vrouwen steun bij elkaar. In dat boek komen de verhalen los die voor velen een opluchting zijn omdat ze erkenning en herkenning bieden. Er wordt veel duidelijk over de naoorlogse generatie en het levenslange verdriet.

BESCHADIGDE JEUGD

Simon: "Hun ouders waren de overlevenden van de kampen of hadden jarenlang ondergedoken gezeten. Zij droegen daarvan de sporen. Sporen die zich uiteten in hun gedragingen tegenover hun kinderen. Die beschadigde ouders beschadigen hun kinderen. Zo was het ook in mijn jeugd. Mijn vader was een rabbijn die later psycholoog werd. Hij kwam uit een groot vroom Joods gezin. In dat gezin was geen speelgoed, geen gezelligheid, de omgang met de kinderen was problematisch; deze mensen hadden zelf hun eigen jeugd overgeslagen. Mijn broer en ik verlieten al vlug het ouderlijke huis. Mijn vroegere AVRO-baas Jan de Visser zei mij vroeger altijd: "jij bent oud geboren. Hij bedoelde dat ook ik mijn jeugd had overgeslagen."

Later toen ik al een volwassen man was met een degelijke baan, kwamen we opnieuw bij elkaar en toen hebben we veel besproken. We konden zelfs heel dierbaar en open praten over een donker verleden, de vermoorde familieleden die ik nooit heb gekend. Een jeugd was er echter niet geweest. Of toch wel? Later zouden al die ingehouden emoties er onherroepelijk uitkomen.

Toen ik als correspondent in Amerika woonde werd er altijd keihard gewerkt en dat werd uiteraard zeer gewaardeerd door mijn bazen. Men kon mij dag en nacht bellen. Het leven rolde steeds verder door en zo verdoezelde je emoties tot ze op een bepaald ogenblik onherroepelijk de kop opsteken. Via via ben ik dan in Los Angeles bij de bekende klinische psychologe Flo Kinsler terecht gekomen. Het klikte vanaf de eerste ontmoeting en samen kwamen we tot de conclusie dat ik te veel had verdrongen teneinde te overleven. We hebben veel besproken. Het resultaat was voor mij een bevrijding. Vanaf het eind van de behandeling was ik blij met elke nieuwe dag. De wederzijdse sleutelwoorden in die gesprekken waren 'erkenning en herkenning'. Van heel veel. Twee leerzame jaren. Voor haar en voor mij. De professionele vriendschap bleef. Tot aan haar overlijden. Door, of met haar kreeg ik een leven dat beter voelde dan ooit tevoren. Dat is veel om dankbaar voor te zijn."

DUITSE CLAIMS

In 1992 hoorde hij dat Duitsland – na het vallen van de Berlijnse muur – een compensatie bood voor alle Joodse bezittingen die ten gevolge van de oorlog waren verloren gegaan in de voormalige DDR. De claim-regeling werd wel begrensd in tijd.

Eind 1992 was de deadline. Simon liet in Joods Amerikaanse bladen een advertentie zetten waarin hij aanbood om samen met een Duitse advocaat gratis claims te behandelen. Een advertentie mét het privé-telefoonnummer van Simon. Gevolg: de telefoon stond roodgloeiend. Overlevenden en hun kinderen wilden hun verhaal kwijt en het ging niet altijd over claims. Uiteindelijk heeft hij samen met zijn Duitse advocaat ongeveer 300 claims ingediend. Hij voerde 1200 telefoongesprekken met Holocaustoverlevenden en hun nazaten. De getuigenissen werden vevat in *Kaddisj voor Daisy*.

VAN BINNEN IS ALLES STUK....

Achttien jaar na *Kaddisj voor Daisy* verscheen *Van binnen is alles stuk*. Waarom duurde het zo lang?

Simon: "De aanvankelijke getuigenissen vormden de basis voor *Kaddisj voor Daisy*. Maar na het verschijnen van het boek bleven de mensen me bellen en schrijven. Waardevolle aanvullingen op het boek. Vaak zo ongelooflijk dat ik ze controleerde. Uiteraard klopten ze allemaal, al was het een heel gezoek want er kwamen steeds nieuwe feiten aan het licht. Zo'n drie jaar geleden heb ik er definitief een punt achter gezet en is het nieuwe boek er gekomen met extra verhalen, zoals dat over de oude slavenboot vol gevangene Duits-Joodse vluchtelingen die in Nederlands-Indië aan hun lot werden overgelaten nadat de Japanners het schip beschoten."

De Nederlandse bemanning liet ze gekooid in prikkeldraad en geketend verzuipen. Hierdoor verdrongen 430 mensen. Een verhaal dat door de Nederlandse regering in de doofpot werd gestopt. Er kwam ook veel in te staan over België en de schandalige wijze waarop de overlevenden van de Shoah na thuiskomst wederom werden uitgekled en vernederd. Welkom thuis."

Na achttien jaar bewerkte hij het boek opnieuw, redigeerde het en slaagde hij erin het document definitief af te sluiten. Hij presteerde het te beschrijven wat nauwelijks te beschrijven was. Aan de buitenkant hebben ze de Shoah overleefd, maar van binnen is alles stuk en dat merk je dan weer aan de buitenkant.

"Dit opschrijven was nodig omdat vandaag de eerste generatie aan het verdwijnen is en het onze plicht is die verhalen door te geven. Het is zoals Elie Wiesel stelde: "door over de doden te zwijgen, worden ze opnieuw vermoord." Het boek werd een 'standaardwerk', in binnen- en buitenland. Vooral in Amerika wordt het veel in oorlog gerelateerde therapieën gebruikt."

HET VOORGESPREK

Eind vorig jaar verscheen *Het voorgesprek*. Het is een dun maar heerlijk boekje om te lezen, hilarisch, grappig. Maar niet om te lachen? Ja, want Hammelburg de cabaretier werd weer wakker en drukt ons gierend van de lach op de akelige feiten. Ideaal voor diegenen die de journalistieke wereld willen leren kennen en bijzonder voor diegenen die eraan denken om een boek te schrijven én uit te geven. Er komen verschillende thema's aan bod: onverschillige uitgevers, misbaksels van persberichten, de platheid van de Nederlandse praatprogramma's, onkundige redacties, het gebrek aan fatsoen, verwerkt in een oergeestig verhaal over corruptie bij de FIFA en de dopingaffaires van Lance Armstrong. Het boek werd uitermate enthousiast ontvangen.

Behalve door een snuggere recensent voor Nederlandse bibliotheken. Hij had, zoals in *Het Voorgesprek* staat omschreven, het boek niet gelezen en schreef een chagrijnig betoog over de drugsproblematiek van Louis Armstrong. U leest het goed, de vroegere jazzvirtuoos. De verantwoordelijke organisatie beloofde een nieuwe recensie. Als mosterd na de maaltijd.

Waarover gaat het? De hoofdpersoon in het boek, Tonko is journalist. Hij krijgt wat sappige verhalen toegespeeld en besluit er een boek over te schrijven wat absoluut geen probleem is. Problemen krijgt hij pas daarna. Welke uitgever zal hij aanspreken? Wie zal reageren op zijn manuscript? Hoe zal het onthaald worden? Het verloopt moeizaam en kost hem zeeën van tijd en geld. Hij krijgt aanvankelijk geen poot aan de grond maar later komt het boek er toch.

Ook de publiciteit rond het boek blijkt een nachtmerrie. Onbeschofte redactie-assistenten, journalisten, voorgesprekken voor praatprogramma's die op het laatste moment in het honderd lopen enz. Simon heeft dit alles realistisch kunnen opschrijven omdat hij het uiteraard allemaal

zelf wel heeft meegemaakt maar hij putte ook uit verhalen van vaak beroemde collega's. Kortom het is een boekje boordevol nuttige informatie voor beginnende schrijvers. Hammelburg toont aan dat je met een zeer fatsoenlijk taalgebruik de vinger op een zere plek kunt leggen en toch iedereen aan het lachen kan brengen. Het boekje werd een succes want de eerste uitgave was binnen de kortste keren uitverkocht.

VOLGENDE BOEK

Wanneer het volgende boek komt, wilden we nog weten?

"Tja," zei hij, "die vraag zal ik beantwoorden wanneer ik zelf het antwoord weet. Dat beloof ik je. Maar nu liggen mijn prioriteiten even anders. Morgen mijn achterban een mooie middag bezorgen in een literaire salon, nog wat lezingen, praten met collega's, een paar interviews en de seideravond vieren met mijn broer, schoonzus hun kinderen, mijn kinderen en kleinkinderen.

Daarna heerlijk naar huis en een dagje bijslapen. Dan ga in nog eens bedenken wat nu weer te doen. Vroeger werkte ik in Amerika met een Britse cineast, Ray Brislin. Als ik hem vroeg of hij tijd had voor een klus, luidde zijn antwoord steeds: "Na morgenochtend heb ik de rest van mijn leven niets meer te doen." Hij had altijd een overvolle agenda. Ik hou je op de hoogte."

Dat doet hij ongetwijfeld. Ik kijk hem na op het Centraal Station van Antwerpen waar hij onopvallend, of is het eenzaam op de trein stapt. Een eenling en een aardig mens.

BIBLIOGRAFIE:

Het voorgesprek (2017)

ISBN 978943381239

Uitgeverij Aspekt, Soesterberg NL

Ons Jodendom (2017)

Onder redactie van Dick Houwaart.

Uitgeverij Ipenburg (ISBN 9789070105280)

Van binnen is alles stuk – Herinneringen van vernielde generaties (2014)

ISBN 978-94-026-0028-5

Broken on the Inside – The war never ended (2014)

ISBN 978-94-026-0100-8

Uitgeverij Aerial Media Company bv, Tiel

Kaddisj voor Daisy (1995)

Uitgever: VBK Media, Nederlandstalig

ISBN 9789024279517

Mijn Jodendom (1980), co-auteur (1980)

uitgever: J.N. Voorhoeve – Den Haag

ISBN: 90 297 0654 6

YouTube: "Ze zijn er nog"; "Shalom from Holland" en "Klipstein & Hammelburg"

www.youtube.com/watch?v=viXmUevPYzo

www.simonhammelberg.com

TEL AVIV
VOND
€75.^{99*}

TEL AVIV GOEDKOPER MET PEGASUS

- 8 kg gratis handbagage
- Vooraf bestelde koosjere maaltijden beschikbaar
- Meer dan 100 bestemmingen in 40 landen: Europa, de Kaukasus, Rusland, het Midden-Oosten, Noord-Afrika en Centraal-Azië
- Dagelijks vertrek vanuit Brussel-Zuid – Charleroi

4 forfaits naar keuze; kies het tarief dat het best bij u past

<p>Basic : + </p>	<p>Advantage : + + + </p>
<p>Essentials : + + </p>	<p>Extras : + + + + </p>

*Taksen inbegrepen

flypgs.com | PEGASUS
voor de beste prijs AIRLINES